

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
3 Пж 4529/21
24.08.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Младена Николића, председника већа, судија Драгана Драговића и Светлане Ђуровић, чланова већа, у парници тужиоца „Josera GmbH & CO.KG”, Савезна Република Немачка, чији је пуномоћник Жарко Анђелић, адвокат из Београда, против туженог „Perfect Product” доо из Старих Бановаца, чији је пуномоћник Марјан Гагић, адвокат из Старе Пазове, ради дуга, вредност предмета спора 34.502.620,80 динара, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Привредног суда у Сремској Митровици П 210/18 од 22.12.2020. године, након одржане и закључене главне расправе у присуству пуномоћника тужиоца и у одсуству уредно позваног туженог, на дан 24.08.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

I УКИДА СЕ пресуда Привредног суда у Сремској Митровици П 210/18 од 22.12.2020. године.

II ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА тужбени захтев тужиоца и обавезује тужени да тужиоцу исплати износ од 287.521,84 ЕУР-а са каматом на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за финансирање увећане за 8 процентних поена, почев од 01.06.2015. године па до исплате у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

III ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА тужбени захтев тужиоца, у делу у којем је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на износ од 287.521,84 ЕУР-а исплати камату на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за финансирање увећане за 8 процентних поена почев од 27.03.2013. године до 01.06.2015. године.

IV ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.341.300,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Првостепеном пресудом у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати износ од 287.521,84 ЕУР-а са каматом на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за финансирање увећане за 8 процентних поена почев од 27.03.2013. године па до коначне исплате. Ставом II изреке обавезан је

тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 897.000,00 динара. Ставом III изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац из свих разлога прописаних одредбом чл. 373. ст. 1. Закона о парничном поступку. Указује да је након што је првостепени суд сазнао немачко право, пуномоћник тужиоца изјавио да никаквих плаћања на које се позива тужени није било, при чему је „Комерцијална банка“ указала да доказ који је доставио тужени (спецификација наводних плаћања са печатом „преузимаоца дуга“) није истинита, јер преузималац дуга никада није имао нити девизни, нити RSD пословни рачун код „Комерцијалне банке“, те иако је навод сведока о преузимању дуга остао недоказан, првостепени суд је одбио тужбени захтев. С обзиром да када је у питању висина потраживања тужиоца она је једнака збиру износа садржаних у достављеним фактурама умањено за признате рекламације, а не поводом наводних плаћања, те стога вештачење није предложено, а ово посебно јер се испоставило да је тужени као доказ у спору вредности 287.257,84 ЕУР-а доставио кривотворену исправу. Даље се истиче да није разумљиво из ког разлога првостепени суд уговор који је назван „пренос уговора“ од 11.01.2013. године квалификује као уговор о преузимању дуга, а у њему нигде није поменуто потраживање овде тужиоца према туженом. Такође првостепени суд писмено тужиоца од 12.03.2013. године које је дана 20.03.2013. године снабдевано печатом и потписом овде парничних странака тумачи екстензивно, односно да је тужилац пристао да нови дужник уместо туженог преузме обавезу дужника. У погледу исказа законског заступника тужиоца у вези наводно примљених новчаних износа од преузимаоца дуга, када се сагледа целокупни исказ законског заступника тужиоца, не може се тумачити никако другачије него као омашка учињена у вери да се истинито сведочи у циљу омогућавања суду да правилно пресуди. При томе, првостепени суд не цени да је тужилац дописом раскинуо уговор са туженим, те се поставља питање зашто би се уговор између тужиоца и туженог раскидао, када је само ваљало констатовати да је дошло до промене уговорне стране и да исти остаје на снази, уз обавезу новог дужника да измири обавезе претходника. Имајући све наведено у виду, пресуда је неразумљива, о битним чињеницама постоји противречност, а што представља битну повреду из чл. 374. ст. 2. тач. 12. Закона о парничном поступку. У току поступка сазнато је немачко право и оно је истоветно у погледу института преузимања дуга, као и право Републике Србије. Одобрење за преузимање дуга које даје поверилац мора бити изричито или посредно, па је разлог пресуде да је прихватањем плаћања тужилац пристао на промену дужника (иако никаквог плаћања није било) погрешан разлог због кога је могуће тумачити уговор као уговор о преузимању дуга. Није логично да неко прихвати замену дужника, а да нови дужник пре тога ништа није платио, да није дао никакво обезбеђење, при чему се наведено лице изјаснило да одбија да се умеша у парницу. У смислу жалбених навода, предложено је да се првостепена пресуда преиначи и усвоји тужбени захтев тужиоца.

Одговор на жалбу није поднет.

Привредни апелациони суд је сагласно одредбама чл. 383. ст. 3. и 4. Закона о парничном поступку, заказао расправу пред другостепеним судом, с обзиром да је првостепена пресуда у овом спору раније била укинута, а веће другостепеног суда је нашло да су у побијаној пресуди изостали разлози о битним чињеницама, због чега је непотпуно утврђено чињенично стање, услед чега се није могла испитати ни правилност примењеног материјалног права.

На рочишту за главну расправу које је заказано пред другостепеним судом на дан 24.08.2021. године, приступио је пуномоћник тужиоца, док уредно позвани пуномоћник туженог није приступио, нити је свој изостанак оправдао.

Пуномоћник тужиоца је остао у свему код навода из жалбе и навода из првостепеног поступка. Нових доказних предлога није имао. Додао је да правна природа уговора између тужиоца и туженог који од 25.09.2008. године није спорна, а да уговор који су закључили тужени и „Almax Pet“ од 11.01.2013. године никако не може бити уговор о преузимању дуга, имајући у виду садржину тог уговора. „Almax Pet“ није вршио никакво плаћање према тужиоцу, при чему сагласно одредби чл. 46. ст. 2. и 3. Закона о платном промету који је био релевантан у време закључења тог уговора, уговор и не може производити правно дејство.

Привредни апелациони суд је на расправи у доказном поступку извео доказе читањем свих доказа у списима без посебног појединачног набрајања, уз сагласност пуномоћника тужиоца, те је испитујући правилност побијане пресуде на основу одредбе чл. 386. Закона о парничном поступку, ценећи све изведене доказе, сагласно одредбама чл. 7. и 8. Закона о парничном поступку, након одржане и закључене главне расправе одлучио као у изреци из следећих разлога:

Према разлозима побијане пресуде, тужилац и тужени си били у пословном односу по основу Уговора о дистрибуцији производа у Републици Србији, који је закључен 25.09.2008. године и тужени је преузео обавезу да подржава продају производа тужиоца и то бренд „petfood“ у минималној годишњој количини од 450 тона, при чему су регулисале употребу робног жига тужиоца, а тужилац се обавезао да ће свој бренд дистрибуирати преко туженог на подручју Републике Србије. Уговор је закључен на 5 година и тужилац је туженом у периоду од 31.10.2012. године закључно са 25.01.2013. године испоручио робу у вредности од 287.521,84 ЕУР-а по 22 рачуна који су приложени уз тужбу. Роба је испоручена у Србији путем превозника „Перић Транс Компани“ из Београда и „Ивашпед“ доо из Суботице, а тужени је примио робу и фактуре за испоручену робу и на исте фактуре није имао примедбе и рекламације, осим за 2 фактуре и то: 10ГГ26815 од 13.01.2012. године и на фактуру бр. 10ГГ026827 од 14.11.2012. године, које рекламације је тужилац прихватио и по тим фактурама умањио обавезе туженог за 3.000,00 ЕУР-а по фактури од 13.01.2012. године и за 112,30 ЕУР-а по фактури од 14.11.2012. године. Даље првостепени суд полазећи од уговора који су 11.01.2013. године закључили тужени и „Almax Pet“ доо из Земунa закључује, полазећи од параграфа 414 ff и параграфа 415. ст. 3. Немачког Грађанског Законика, да је „Almax Pet“ преузео дуг туженог према тужиоцу, а из исказа сведока АА је уврђено да је роба испоручивана привредном друштву „Almax Pet“ и то краја марта 2013. године те да је то привредно друштво плаћао обавезу туженог за испоручену робу. Стога је првостепени суд полазећи и од дописа тужиоца од 12.03.2013. године закључио да се тужилац сагласио са променом дужника у погледу Споразума о увозу и дистрибуцији на територији Републике Србије од 25.09.2008. године. Даље, првостепени суд закључује да тужени није пасивно легитимисан, те применом горе цитираних одредби Немачког Грађанског Законика одбија тужбени захтев.

Привредни апелациони суд, не прихвата изражено становиште првостепеног суда да је дошло до преузимања дуга од стране „Almax Pet“ од овде туженог према тужиоцу и да се са тим сагласио тужилац, нити утврђење да је привредно друштво „Almax Pet“ вршио плаћања према тужиоцу како за робу која је њему испоручивана, тако и за робу која је испоручена туженом и на коју се односи потраживање тужиоца у овом спору.

Првостепени суд правилно утврђује да су парничне странке закључиле Уговор о дистрибуцији у Републици Србији од 25.09.2008. године, а којим се овде тужени обавезао да ће да предузме све мере, да подржава продају Josega-brend petfood производа „emotion-line“, „PP Bazic Line“ и „Prodog“ и то минимална количина производа у ПЕТ области износи 450 тона годишње, од тога минимална количина код

„Josera emotion“ износи 30 тона годишње. Назначено је да је реч о ексклузивној дистрибуцији. Уговор је закључен са трајањем од 5 година, а у чл. 11. је уговорено да важи немачко право.

Првостепени суд даље правилно утврђује, полазећи од писаних доказа које је доставио тужилац, и то предметних фактура издатих у периоду од 31.10.2012. године до 25.01.2013. године, те полазећи од ЦМР образаца које је доставио тужилац и Мрп образаца, као и јединствених царинских исправа и достављених доказа о извршеном превозу који су прибављени од превозника „Перић Транспорт“ и „Ивашпед“, да је тужилац у наведеном периоду испоручио робу туженом која је била предмет уговора парничних странака, у вредности од 287.521,84 ЕУР-а, при чему тужени у погледу испоручене робе није имао примедби, нити рекламација, осим за 2 фактуре које је тужилац прихватио.

Висину потраживања првостепени правилно суд утврђује из наведених писаних доказа и достављених рачуна од стране тужиоца и то је 287.521,84 Евра. Другостепени суд када је у питању висина потраживања тужиоца цени да је тужени паушално оспорио висину потраживања, при чему је истакао и да су вршена плаћања, али у погледу вршених плаћања како од стране туженог, тако и од стране „Almax Pet“ нису достављени веродостојни и релевантни писани докази. Наиме, првостепени суд пропушта да цени доказ и да с о њему изјасни, а који је прибављен у току првостепеног поступка и то је допис „Комерцијалне банке“ ад Београд достављен по захтеву суда, примљен у првостепеном суду 13.05.2019. године. Тим дописом „Комерцијална банка“ обавештава првостепени суд да правно лице „Almax Pet“ доо, матични бр. 20717726, нема и није имало отворен девизни рачун код „Комерцијалне банке“ ад Београд од момента оснивања, тј. од 09.03.2011. године па до дана доставе одговора. Такође се потврђује да наведено правно лице није клијент банке и сходно томе нема доставе тражених података о извршеним плаћањима. Претходно је тужени као доказ о извршеним плаћањима од стране „Almax Pet“ доставио писмено насловљено као плаћене фактуре „Almax Pet“ доо према Јосери, у коме су назначени бројеви фактура, те износи. На том писмену налази се печат „Комерцијалне банке“ експозитура (нечитак број) Београд, као и печат привредног друштва „Almax Pet“. Имајући у виду допис који је „Комерцијална банка“ доставила првостепеном суду, а којим је тражено да је потребно да „Комерцијална банка“ извести суд да ли је по наведеним фактурама из дописа који је доставио тужени „Almax Pet“ вршио плаћање тужиоцу, у којим износима, са којим датумима уплате и на који број рачуна и на основу ког документа је вршено плаћање то се наведено писмено који је доставио тужени као доказ о извршеним плаћањима није могло прихватити као истинито. Супротно тужени није доказао.

Првостепени суд је прибавио податке о садржини релевантног Немачког права. Међутим, када је у питању уговор који су закључиле парничне странке, а то је у овом случају према становишту другостепеног суда по својој природи уговор о ексклузивној дистрибуцији, у европским земљама у које наравно спада и Савезна Република Немачка, уговор о дистрибуцији не спада у именоване уговоре (једини изузетак је Белгија, који је овај уговор регулисала као именован 1961. године).

Имајући наведено у виду, појам овог уговора се може одредити тако да се једна уговорна страна обавезује да другу уговорну страну - дистрибутера континуирано снабдева одређеним производима, а дистрибутер се обавезује да те производе купује ради њихове продаје другим лицима у своје име и за свој рачун. По правилу уговорна страна која снабдева дистрибутера је произвођач, као и у овом случају, а дистрибутер, у овом случају тужени, врши даљу продају купљене робе самостално, дакле у своје име и за свој рачун зарађујући на маржи-разлици у цени између куповне и продајне

цене. Он се разликује од обичног препродавца јер има континуиран однос са другом уговорном страном, па стога је реч о *sui generis* уговору.

Како је овде реч о ексклузивној дистрибуцији, то подразумева да се снабдевач, овде тужилац, обавезује да снабдева само једног дистрибутера на одређеној територији, а у овом случају то је Република Србија. Истовремено то значи да се дистрибутер обавезао да производе купује само од снабдевача, а овде је то тужилац.

Треба нагласити да је у конкретном случају предметни уговор о дистрибуцији међународног карактера, а странке су уговориле немачко право. Када је у питању уговор о међународној дистрибуцији као у овом случају који није регулисан као именован уговор у немачком праву, даље треба имати у виду да по појединачним испорукама робе од стране снабдевача дистрибутеру је реч и о појединачним уговорима о продаји робе, а који су закључени током испуњења обавеза из уговора о дистрибуцији, те се у том случају на те појединачне уговоре примењује меродавно право које је уговорено или право на које упућује међународно приватно право на конкретан уговор о међународној продаји робе. Стога меродавно право за појединачни уговор о међународној продаји робе може бити различито од меродавног права за уговор о дистрибуцији. Ово стога што се Бечка конвенција аутоматски примењује на уговор о међународној продаји робе у свим случајевима када није искључена. Србија је ратификовала Конвенцију Уједињених Нација о уговорима о међународној продаји робе (Закон о ратификацији наведене Конвенције-Службени лист СФРЈ-Међународни уговори бр. 10-1/84), а исту је ратификовала и Савезна Република Немачка 21.12.1989. године, у примени је од 01.01.1991. године. Дакле, у овом случају наведена Конвенција је део унутрашњег правног поретка како Републике Србије, а Савезна Република Немачка није искључила њену примену и она се има применити у конкретном случају. При наведеном треба имати у виду да је уговор о купопродаји, сходно одредбама чл. 14. наведене Конвенције, неформалан.

Према чл. 30. наведене Конвенције, продавац је дужан да на начин предвиђен уговором и овом Конвенцијом испоручи робу, преда документе који се на робу односе и пренесе својину на роби. То је у овом случају учинио тужилац, а што је доказао горе наведеним доказима о испоруци робе туженом, као и докумената који прате робу. Тужени је робу примио, рекламације на исту није имао.

Према одредби чл. 53. наведене Конвенције, купац је у обавези да исплати цену и да преузме испоруку робе онако како је одређено уговором и Конвенцијом.

Стога, имајући у виду да је тужилац испунио своју обавезу, испоручио робу овде туженом, коју је тужени примио, а тужени није испунио своју обавезу и није исплатио цену тужиоцу за наведену робу, нити је доставио доказ да је робу вратио тужиоцу из било ког разлога, то је тужени у обавези да исплати утужени износ тужиоцу, али са затезном каматом почев од подношења тужбе.

У односу на камату у делу у ком је одбијен тужбени захтев, таква одлука је донета из разлога јер су изостали јасни и неспорни докази да је тужени уредно примио сваку појединачну фактуру. Другостепени суд има у виду да је тужени пре покретања овог спора био упознат са фактурама, јер му је роба испоручена и његови наводи којима се бранио од захтева тужиоца су да је друго лице преузело дуг туженог, те да је то друго лице вршило плаћања, што такође упућује да је тужени био упознат са својом обавезом назначеном у фактурама тужиоца, при чему се бранио од захтева тужиоца и достављајући писмено о плаћању које овај суд не прихвата као доказ о исплати у коме су назначене фактуре по којима је наводно вршено плаћање. Међутим, изостали су конкретни докази о тачном времену пријема предметних рачуна од стране туженог, тако да се није могло утврдити тачно време од када је тужени у доцњи, пре подношења тужбе.

Другостепени суд истиче и следеће:

Ценећи исказе законског заступника туженог ББ, затим сведока ВВ и АА, (кога је првостепени суд саслушао у својству сведока), не може се прихватити као основан навод туженог да је између парничних странака и привредног друштва „Almax Pet“ постигнут тројни споразум о преузимању дуга. Ово из разлога, јер супротно исказу ББ није реч о споразуму о преузимању дуга нити о тројном договору, (при чему се парнична странка не сећа ко је потписао тај споразум). Ово из разлога јер писмено од 12.03.2013. године које је тужилац упутио туженом и које је тужени својеручно потписао преко законског заступника, а које гласи: „Будући да је „Perfect Product“ обуставио своје пословање са нашом компанијом Јосера од краја јануара 2013. године и пренео овај посао на „Almax Pet“ доо и будући да су надлежни органи Србије блокирали пословне рачуне „Perfect Product“, овим раскидамо горе наведени уговор о дистрибуцији (од 25.08.2008. године) са моменталним ступањем на снагу“, па Привредни апелациони суд тумачећи садржину овог писмена налази да се исто не може тумачити као сагласност на уговор о преузимању дуга, како тужени представља Уговор од 11.01.2013. године закључен између туженог и „Almax Pet“. Наиме, у наведеном писмену од 12.03.2013. године тужилац нигде не даје изричиту сагласност и сведок АА је негирао да се тужилац сагласио са уговором који је тужени закључио са „Almax Pet“. По становишту Привредног апелационог суда, наведени допис тужиоца од 12.03.2013. године је сачињен са циљем раскида уговора између парничних странака и само се у том циљу може тумачити.

Даље, када је у питању исказ сведока АА у погледу евентуалног вршења плаћања од стране „Almax Pet“, сведок је изјавио на питање пуномоћника туженог: „Да ли је предузеће „Almax Pet“ исплатило део дуга који је имао тужени према тужиоцу?“, одговорио: „Вршена су плаћања од стране „Almax Pet“ предузећу Јосера, зато што су му обојица (мисли се на законског заступника туженог и сведока ВВ) рекли да постоји проблем са дозначавањем новца због блокаде рачуна туженог и то је био део дугатуженог јер је рачун туженог био блокиран“. На додатно питање сведок је одговорио да је прихваћено такво измирење дуга из разлога што су морали да дођу до новца. Другостепени суд полазећи од ових навода сведока АА, је становишта да из исказа овог сведока не произилази да је дата изричита сагласност конкретног дуга од стране „Almax Pet“ а који тужени има према тужиоцу.

Даље, када је у питању део исказа сведока АА у погледу испоруке робе „Almax Pet“ до марта 2013. године, сведок је дао јасно објашњење да тужилац робу испоручује у преко 40 земаља и да у том смислу није потребан уговор да би неком испоручио робу.

Такође, ради разјашњења битних чињеница и тиме правилне примене материјалног права треба анализирати уговор који су закључили овде тужени и „Almax Pet“, а то је Уговор од 11.01.2013. године насловљен као пренос уговора. Према том уговору у чл. 1. странке потврђују да је успостављен њихов дужничко поверилачки однос, тако да је прва уговорна страна, а то је тужени предала другој машини, возила и опрему, као и сва права и обавезе у складу са споразумом о увозу, дистрибуцији и заступању на територији Републике Србије, а друга уговорна страна према чл. 2. је у обавези да врши месечна плаћања првој уговорној страни на основу потписаног уговора. По становишту Привредног апелационог суда, наведени уговор се не може квалификовати као уговор о преузимању дуга полазећи од релевантних одредби Немачког Грађанског Законика и чл. 414 ff и 415. ст. 3. Наиме, у наведеном уговору уопште није јасно назначено о ком дугу овде туженог је реч, у ком износу, при чему је уговорено да „Almax Pet“ врши месечна плаћања овде туженом. Имајући у виду да је уговор насловљен као пренос уговора, то се у чл. 1. помиње да прва уговорна страна

предаје другој машине, возила и опрему, као и сва права и обавезе у складу са споразумом о увозу, дистрибуцији и заступања на територији Републике Србије, то уколико би се подразумевало да је у питању уговор о дистрибуцији који су закључиле парничне странке изостала је сагласност од тужиоца на уступање уговора. О тој сагласности у току поступка нису достављени било какви докази.

Полазећи од свега горе наведеног, те имајући у виду и одредбу чл. 484. Закона о парничном поступку, да се у привредним споровима спорне чињенице по правилу доказују исправама, што значи да се писменим доказима даје већа доказна снага у односу на доказно средство саслушања сведока и парничних странака, то је применом горе наведених одредби из чл. 414 ff и 415. ст. 3. Немачког Грађанског Законика, те горе цитираних одредби из Конвенције Уједињених Нација о уговорима о међународној продаји робе, одлучено је као у ставу II изреке ове пресуде.

Имајући у виду успех тужиоца у овом спору, тужиоцу сагласно чл. 150. и 153. ст. 1. Закона о парничном поступку, припадају трошкови целокупног поступка и то: за састав тужбе и 6 образложених поднесака укупно 270.000,00 динара, како је определио тужилац, за приступ на 9 одржаних рочишта и 1 неодржано укупно 442.500,00 динара, све прама АТ, како је определио тужилац, за трошкове судског тумача које је сносио тужилац укупно 102.300,00 динара, те 90.000,00 динара на име састава жалбе и 46.500,00 динара на име приступа на рочиште пред другостепеним судом према АТ, како је определио тужилац, као и таксе на жалбу од 195.000,00 динара и таксе на другостепену пресуду од 195.000,00 динара према ТТ, како је определио тужилац. Стога тужиоцу припадају укупни трошкови поступка од 1.341.300,00 динара.

Тужиоцу нису признати трошкови поступка на име таксе на тужбу и првостепену одлуку јер осим врсте трошкова у том делу није определио и висину, што је био дужан, сагласно одредби чл. 163. ст. 2. Закона о парничном поступку.

Из свих наведених разлога, применом одредбе чл. 387. ст. 1. тач. 6. Закона о парничном поступку и сходно одредбама чл. 394. тач. 1. Закона о парничном поступку, те применом чл. 165. истог Закона, одлучено је као у изреци.

МН/ЈВ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Младен Николић с. р.

За тачност отправка